

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/159/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818203348
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8818203348.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú: J. H., P. XX.XX.XXXX, Y. A. XXX, J. P. X., zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, dieťa rodičov: matka D. H., P. XX.XX.XXXX, Y. A. XXX, J. P. X., X. Č. G. XXX, zastúpená: JUDr. Miloš Kaščák, advokát, Advokátska kancelária, so sídlom Kalinčiakova 10, 093 01 Vranov nad Topľou a otec Z. H., P. XX.XX.XXXX, Y. Š. XX/XX, H. U., v konaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 6P/245/2018-189 zo dňa 23.06.2020 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 03.12.2018 domáhala zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej J..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 6P/245/2018-189 zo dňa 23.06.2020 tak, že cit.:

„Súd návrh matky z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil podľa ust. §§ 5; 26; 36 ods. 1 Zákona o rodine, § 191 Civilného sporového poriadku, §§ 2 ods. 1; čl. 4; čl. 10 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku.

4. Konštatoval, že vykonaným dokazovaním možno prijať záver, že zmena osobnej starostlivosti toho času nie je v záujme maloletého dieťaťa. Od poslednej úpravy práv a povinností rodičov k maloletej nedošlo k žiadnej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu výchovného prostredia maloletej. Žiadne problémy alebo následky realizovania striedavej starostlivosti, ktoré by zaťažovali maloletú, neboli preukázané. Nebol preukázaný negatívny vplyv na dieťa v súvislosti s pobytom

u otca aj vzhľadom k popisovanému správaniu zo strany otca, vzhľadom na závery obsiahnuté v znaleckom posudku. Striedavá osobná starostlivosť umožňuje rozvíjať emocionálnu väzbu maloletej k oboj rodičom, ako aj výchovné pôsobenie otca ako druhého rovnocenného rodiča. Správanie otca popisované matkou a jej sestrou si dieťa minimálne nepamätá. U maloletej znalkyňa nezistila žiadne známky negatívnych zážitkov s otcom s tým, že vzhľadom k jej veku a rozumovej vyspelosti, ak by sa tak stalo, by to istým spôsobom vyjadrila a zareagovala na to. V podstate obaja rodičia potvrdili, že aj v minulosti chodievali v byte nahí. Otec sa zaviazal, že v záujme zachovania dobrého vzťahu k maloletej a k jej matke neurobí nič, čím by ohrozil do budúcnosti vzájomný vzťah s tým, že sa sprchuje skoro ráno alebo neskoro večer, keď maloletá spí. Otec má vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti. Obaja rodičia, ako je zrejmé zo záverov znaleckého posudku, majú dieťa úprimne radi a vedia zabezpečiť starostlivosť o maloletú, aj keď každý z rodičov je iný. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, súd návrh matky zamietol.

5. Výrok o trovách konania súd odôvodnil podľa ustanovenia § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

III. Obsah odvolania matky

6. Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka. Navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť tak, že maloletú súd zverí do jej výlučnej osobnej starostlivosti, styk otca s maloletou upraví neobmedzene a zaviazá súd otca platením výživného. Matka v odvolaní argumentovala tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a súčasne rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd na pojednávaní konanom dňa 23.06.2020 porušil jej práva v súdnom konaní, neaplikovaním § 41 CMP, pretože na pojednávaní nevyhlásil rozsudok a nevyhlásil dokazovanie za skončené a neumožnil stranám predniesť záverečné návrhy. Súd nedostatočne odôvodnil, prečo námietky matky a výpoveď svedkyne, sestry matky, týkajúce sa správania otca neprijal a za jediný dôkaz, o ktorý oprel svoje rozhodnutie, považoval iba znalecký posudok. Z doplnku č. X/XXXX k znaleckému posudku č. X/XXXX nevyplývajú odpovede na navrhovateľkou položené otázky ani po vyjadreniach znalkyne. Striedavá starostlivosť môže fungovať iba pri vzájomnej komunikácii rodičov a ich schopnosti dohodnúť sa na výchove dieťaťa. Z doteraz vykonaného dokazovania vyplýva, že rodičia maloletého dieťaťa nevedia spolu komunikovať, nevedia sa dohodnúť na fungovaní starostlivosti o maloleté dieťa v striedavej osobnej starostlivosti, a preto doterajšia úprava starostlivosti nie je vhodná pre maloleté dieťa. Súd nevzal do úvahy záujem maloletého dieťaťa, pri určovaní ktorého je nutné brať ohľad na stabilitu prostredia, ochranu dôstojnosti, ako aj duševného a citového vývinu dieťaťa, podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopnosti a vlôh dieťaťa. Súd v uvedenej veci vôbec nezohľadnil tú skutočnosť, že maloleté dieťa je vo veku, kedy je vo výchove dominantnejšia úloha matky, to, že ide o dievča, že od septembra XXXX nastúpi na povinnú školskú dochádzku (dieťa je zapísané v V. Š. J. J. P. X.).

7. K odvolaniu matky sa vyjadril kolízny opatrovník maloletej. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny .

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

9. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Odvolací súd v zmysle § 379 a § 380 CSP je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím prvej inštancie, pretože bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá. Má za to, že všetky dôvody, ktoré uvádza v odvolaní odvolateľka, vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok.

11. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci. Súd prvej inštancie vykonal v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné na posúdenie existencie predpokladov pre zmenu predovšetkým formy osobnej starostlivosti o maloletú J.. Výsledky dokazovania jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil. Odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu odchýliť. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

12. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predostreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na dané skutkové okolnosti pre zmenu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu.

Rekapitulácia skutočného stavu veci

13. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú nasledujúce závery. Maloletá J. bola rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 6P/55/2018-47 zo dňa 26.4.2018 zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch. V danom konaní došlo k rozvodu manželstva rodičov maloletej. V priebehu tohto konania došlo k dohode rodičov o striedavej osobnej starostlivosti k maloletej. V roku 2018 sa viedlo na Okresnom súde Vranov nad Topľou konanie pod sp.zn. 8P/175/2018, kedy matka žiadala zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností s rovnakým návrhom ako v danom konaní, žiadala zveriť maloletú do svojej výlučnej osobnej starostlivosti s tým, že došlo k zmene bydliska otca. Súd návrh zamietol rozsudkom zo dňa 23.10.2018. Súd konštatoval, že sú splnené predpoklady pre ponechanie maloletej v osobnej striedavej starostlivosti a že dieťa nemá problém s dochádzaním do materskej školy z miesta bydliska otca. Je citovo naviazané na obidvoch rodičov a obidvaja sa o maloletú riadne starajú a zabezpečujú všetky jej potreby. Zo záverov znaleckého posudku znalkyne E.. I. U. okrem iného vyplýva, že maloletá je na rodičov citovo naviazaná, má ich oboch rovnako rada, nechce byť od nich oddelená, na ich prítomnosť sa teší. Realizovaná striedavá starostlivosť je t.č. pre dieťa vhodná. Pokiaľ ide o správanie sa otca popisované matkou a jej sestrou, toto pred psychológom potvrdené nebolo. Znalec uviedol, že dieťa nevie o ničom, čo by bolo nevhodné, nepekné alebo čudné v domácnosti otca. Nie je nezdravé, ani patologické, ak sa rodič zjaví pred dieťaťom nahý, ak odchádza zo sprchy, alebo sa oblieka. U maloletej J. neboli zistené známky zo zafixovaného negatívneho zážitku týkajúceho sa otcovej nahoty alebo jeho pre ňu zvláštneho správania. Maloletá spontánne neuvádzala, či má nejakú negatívnu spomienku, niečo, čo by ju rušilo vo vzťahu k otcovi. Pokiaľ dieťa nevie spontánne o popisovanom správaní - masturbácii hovoriť, nie je potrebné to fixovať napovedanými otázkami. Ďalej znalkyňa uvádza, že v kresbe maloletej neboli známky, ktoré by naznačovali nejakú pasívnu sexuálnu skúsenosť, teda zvýraznené pohlavné orgány na postave otca. Maloletá si na popisované správanie otca nepamätá, pri dotazovaní nechápala, na čo sa znalkyňa pýta a na psychike dieťaťa v minulosti a ani teraz neboli zistené žiadne známky psychickej ujmy vo vzťahu k otcovi. Kolízny opatrovník vo svojej správe zo dňa 22.06.2020 uviedol výsledky z prešetrenia pomerov v rodine matky a otca a vyslovil záver, že orgánom SPODaSK neboli zistené žiadne nedostatky pri výkone striedavej osobnej starostlivosti.

Právne posúdenie

14. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem mal. dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu mal. dieťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa,
- c) ako aj bezpečie a stabilita prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava,
- d) ochrana dôstojnosti,
- e) ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.

Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 6 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú v najvyššej možnej miere zachovanie života a rozvoj dieťaťa.

Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho totožnosti, včítane štátnej príslušnosti, mena a rodinných záväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov.

Podľa článku 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

Podľa ust. § 191 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. S poukazom na ust. § 217 CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa čl. 10, ods. 1 CMP, dôkazy a tvrdenia účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi na ktorých spočíva tento zákon.

Podľa čl. 4 CMP, ak je účastníkom konania mal. dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme.

Podľa § 43 ZoR, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

Podľa § 38 ods. 1 a 2 CMP, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

15. Na základe takto zisteného skutočného stavu odvolací súd súhlasí so záverom súdu, že v danej veci nie sú dané žiadne relevantné dôvody pre prijatie záveru o potrebe zmeny formy osobnej starostlivosti zo striedavej na výlučnú osobnú starostlivosť.

16. V každom konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prioritný záujem maloletého dieťaťa. Pri posudzovaní správnosti návrhu matky a rozhodnutia súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o zmene osobnej starostlivosti súd správne vyhodnotil najlepší záujem maloletej a otázku možného zásahu do rodičovského práva otca podieľať sa na jej výchove iným spôsobom než je tomu doteraz. Otázka potreby posúdenia ochrany dieťaťa s realizáciou zásahu do rodičovského práva otca bola správne vyhodnotená.

17. Záujem dieťaťa nie je možné stotožňovať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii svojho výchovného pôsobenia. Súd nepochybuje o tom, že je prvoradým záujmom každého dieťaťa, aby vyrastalo v bezpečnom a stabilnom výchovnom prostredí v okruhu ľudí, ktorí sú schopní a ochotní mu poskytnúť nielen materiálne zabezpečenie, ale aj lásku a výchovu tak, aby sa mohlo pozitívne vyvíjať po všetkých stránkach. Nepochybuje o tom, že obaja rodičia svoje dieťa milujú. Pri zisťovaní najlepšieho záujmu mal. J. boli zistené všetky relevantné okolnosti, ktoré sú spôsobilé pre prijatie záveru, čo je v jej najlepšom záujme.

18. Na starostlivosť o dieťa majú zásadne rovnaké právo obaja rodičia. Toto právo je naplnené vtedy, pokiaľ každý z rodičov má možnosť o dieťa sa starať po dobu rovnakú ako druhý rodič. Prípadné odchýlky od tohto pravidla musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného dostatočne silného a legitímneho záujmu. Legitímnym záujmom, ktorý by tento zásah mohol ospravedlniť, nemôže byť ochrana práv druhého rodiča, pretože neexistuje žiadne silnejšie právo rodiča k dieťaťu vo vzťahu k starostlivosti. Najčastejšie bude teda legitímnym záujmom ochrana najlepšieho záujmu dieťaťa. Pri posudzovaní, či došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodnila zmenu rozhodnutia starostlivosti o maloleté dieťa, je uplatňovaný všeobecnými súdmi vyšší prah pre zmenu rozhodnutia o starostlivosti, ktorý je odôvodňovaný požiadavkou na stabilitu výchovného prostredia. Účelom tejto stability výchovného prostredia však musí byť najlepší záujem dieťaťa. Nie je to teda abstraktný princíp, ktorý by bolo potrebné chrániť sám osebe, ale má byť chránený iba v súvislosti s tým, či skutočne je to v najlepšom záujme dieťaťa (porovnaj Nález Ústavného súdu ČR sp.zn. I.ÚS 3216/13).

19. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa je zjavné, že striedavá osobná starostlivosť sa doposiaľ osvedčila a je možné ju považovať v danej veci za výhodnú formu pre maloletú J. a spravodlivú formu rozdelenia starostlivosti o dieťa medzi oboma rodičmi. Záujem a potreby konkrétneho dieťaťa je treba posudzovať v každom jednotlivom prípade zvlášť a so snahou o minimalizáciu negatívnych dôsledkov pre dieťa tak ako tomu presvedčivým spôsobom učinil aj súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie sa dôkladne zaoberal zmenami na strane maloletej J., ako aj na strane rodičov, ak by vyhovel návrhu matky. V najlepšom záujme maloletej je ponechanie maloletej v striedavej osobnej starostlivosti, čomu korešponduje závery výsledkov dokazovania.

20. Odvolací súd uvádza, že u maloletej J. ide o dieťa, ktoré je vo veku, kedy za bežných okolností sú deti už schopné samostatne a relevantne vyjadriť svoju vôľu k predmetu konania, preto je nevyhnutné aj takýto dôkaz vyhodnotiť v kontexte ostatných dôkazov a v ich vzájomných súvislostiach. Znalkyňa jasne konštatovala, že maloletá spontánne neuvádzala, či má nejakú negatívnu spomienku, niečo, čo by ju rušilo vo vzťahu k otcovi. Nebolo teda preukázané, že by odpovede maloletej odrážali tvrdenia matky a je teda zjavné, že maloletá nemá s matkou popísaným nevhodným správaním otca žiadnu spomienku a nemá žiadnu negatívnu empiriu. Matka v priebehu konania nevyvrátila tvrdenia otca, že obaja v čase, keď boli manželmi, chodili v byte nahí a tiež, že spoločne navštevovali nudistickú pláž. Z uvedeného podľa odvolacieho súdu vyplýva, že matke nie je cudzia filozofia nahoty a je pre ňu zrejme prirodzená tak, ako je prirodzená u otca, aj keď ten sa vyjadril, že s ohľadom na maloletú sa bude sprchovať len v čase, keď maloletá spí.

21. Odvolateľka spochybňuje predpoklady otca pre výkon striedavej osobnej starostlivosti s poukazom na jeho nevhodné správanie, na strane druhej však jej návrh obsahuje v sebe v prípade formy zmeny osobnej starostlivosti návrh na úpravu styku neobmedzene. Práve takýto návrh je tiež vyjadrením toho, že matka považuje otca za rodiča, s ktorým dieťa môže tráviť čas neobmedzene, teda počas styku. Pokiaľ ide o kritérium schopnosti otca postarať sa o maloletú dostatočným spôsobom, tak treba uviesť, že nebolo zistené, aby otec nebol schopný zaistiť maloletej vývoj jej osobnosti, jej emocionálne, materiálne potreby, zabezpečiť jej výchovné aj intelektuálne schopnosti. Morálna integrita otca je osvedčená a pochybné správanie k maloletej nebolo v danom konaní preukázané.

22. Pri zmene osobnej starostlivosti, ako to navrhuje matka, by došlo k zmene prostredia, v ktorom sa maloletá doposiaľ nachádzala, žila, k zmene spôsobu, akým jej bola poskytovaná starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a maloletá J. si zvykla na formu striedavej starostlivosti. Neboli zistené dôvody, aby v jednom alebo druhom prostredí nepociťovala stabilitu toho výchovného prostredia. Žiadna podstatná zmena pomerov, ktorá by odôvodnila zmenu formy osobnej starostlivosti nenastala.

23. Matka v podanom odvolaní namieta nevyhodnotenie jej tvrdení o nevhodnom správaní otca k maloletej a tie majú byť dokázané aj výpoveďou svedkyne, teda jej sestry. Súd vyhodnotil závery vykonaného dokazovania správne. V konaní neboli preukázané tvrdenia matky, že na strane otca došlo k zmene správania k maloletej a to takým spôsobom, aby bola spochybnená jeho rodičovská spôsobilosť a zodpovednosť vychovávať maloletú. Nebolo zistené, že sa otec vo vzťahu k maloletej správal nevhodne. Otec má k maloletej vytvorený pozitívny citový vzťah, prejavuje o ňu skutočný záujem a v štruktúre jeho osobnosti neboli zistené žiadne rizikové, ani problematické črty, čo vyplýva aj zo záverov znaleckého dokazovania. Zároveň má vytvorené vhodné a prospešné výchovné prostredie pre plnohodnotnú starostlivosť o maloletú J. a všestranne sa o ňu stará. Z vyjadrenia maloletej v priebehu konania nevyplývalo, že by preferovala niektorého z rodičov, naopak, vyjadrila sa, že má oboch rada, nevie o nijakých zlých veciach, čo by sa stali u otca. Chce byť s otcom, chce u neho prespávať, nechce, aby sa niečo menilo.

24. Ďalšia námietka odvolateľky sa dotýka nesprávnej komunikácie medzi rodičmi, prípadne nevhodnej komunikácie či absencie dostatočnej komunikácie medzi rodičmi. K tejto námietke je potrebné uviesť, že je zrejmé, že absencia komunikácie medzi rodičmi nemôže byť dôvodom pre obmedzenie práv jedného z rodičov tým, že dieťa bude zverené do osobnej starostlivosti iba jednému z nich, najmä vtedy, ak je za zlú komunikáciu zodpovedný len niektorý z rodičov. Vzhľadom na najlepší záujem dieťaťa sa musia rodičia aktívne usilovať o zlepšenie vzťahu a v prípade, ak k tomu tak nedôjde, môže byť súdom prijaté opatrenie vo forme účasti na mediácii, či na rodinnej terapii a nemožno teda striedavú osobnú starostlivosť zamietnuť len preto, žeby rodičia neboli schopní medzi sebou dostatočne vhodným spôsobom komunikovať ako to navrhuje odvolateľka.

25. Odvolací súd tak konštatuje, že kritériá, pre ktoré bola zverená maloletá do striedavej osobnej starostlivosti v predchádzajúcom konaní, v ktorom bolo rozhodované o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, považuje za nezmenené. Naďalej zostáva zachovaná pri tejto forme miera identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb a považuje aj odvolací súd zásah, ktorý je nastolený vo forme striedavej osobnej starostlivosti, za minimálny zásah do rodinného života maloletej.

26. Tvrdenie matky, že vzhľadom na vek maloletej, je vo výchove dominantnejšia matka, nemôže obstať. Rodičovské práva a povinnosti, ako už bolo konštatované aj vo vzťahu k osobnej starostlivosti, majú obidvaja rodičia rovnaké. Súd prvej inštancie nezistil zo záverov vykonaného dokazovania, aby výchovné predpoklady rodičov a následné vzájomné vzťahy maloletej k obom rodičom a jej citovo jednotlivo orientovaná viazanosť nebola rovnaká k obidvom rodičom. Obaja rodičia sú teda schopní zabezpečiť v rovnakej miere vhodné výchovné prostredie pre maloletú a majú pre striedavú starostlivosť obaja zodpovedajúcu schopnosť. Je potrebné ešte dodať, že maloletá si zvykla na prostredie u oboch rodičov a nie je dôvod, aby sa musela vyrovnávať so zmenou prostredia, keďže už predtým sa musela maloletá vyrovnávať so záťažou, ktorú znamenal pre ňu rozpad rodiny, eventuálne nastolenie striedavej starostlivosti, strata doterajšieho zázemia úplnej rodiny a bezpečia domova.

27. Ak medzi rodičom a maloletým dieťaťom vznikli rodinné zväzky, štát musí konať tak, aby sa mohli tieto zväzky ďalej rozvíjať (porov. Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Keegan vs. Írsko č. 16969/90 zo dňa 26.05.2004, Kroon vs. Holandsko č. 18535/91 zo dňa 27.10.1994).

28. Opätovne odvolací súd pripomína, že záujmom dieťaťa je vždy zachovanie väzieb s obidvoma rodičmi a ujma, ktorá vznikne zo strany väzby k jednému z rodičov v dôsledku manipulácie s druhým rodičom je veľmi vážna. Akýkoľvek ukrivdený človek si musí priznať, že dieťa má právo poznať skutočne a poriadne svojich rodičov, má právo možnosť tráviť s každým z nich čas a vyrovnávať sa i s tým, že jeho rodič nie je dokonalý. Ak vedie jeden z rodičov svoje dieťa k nenávisti, či k zapretiu druhého rodiča, učí ho vlastne k nenávisti k sebe samému. „Dosiagnuť zhodu rodičov kvôli dieťaťu nie je právom rodiča, ale jeho povinnosťou vyplývajúcou z jeho rodičovskej zodpovednosti“ (Jürgen Rudolf).

29. Vo vzťahu k odvolacej námietke matky, že postupom súdu prvej inštancie porušil jej práva v súdnom konaní neaplikovaním ustanovenia § 41 CMP, pretože na pojednávaní nevyhlásil rozsudok a nevyhlásil dokazovanie za skončené a neumožnil stranám predniesť záverečné návrhy, odvolací súd konštatuje, že táto odvolacia námietka matky je v celom rozsahu nedôvodná. Tak ako vyplýva zo zápisnice z pojednávania dňa 23.06.2020 (č.l. 187 spisu), súd prvej inštancie uznesením návrh matky na ďalšie dokazovanie zamietol a ukončil dokazovanie v tejto právnej veci. Potom vyhlásil rozsudok v znení jeho písomného vyhotovenia, pričom sa na záver vyjadrili právna zástupkyňa matky, otec a kolízny opatrovník.

30. K procesným právam strany sporu nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu a nie účastníkovi konania. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f/ CSP (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/26/2017).

31. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378, § 219 ods. 3 CSP a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolateľka, ani nevzniesla žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci LinoCarlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

32. Z vyššie uvedených dôvodov považuje odvolací súd napadnutý rozsudok za vecne správny a postupom podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP ho potvrdil.

33. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nevzhliadol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

34. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).